

*Л.А. Батюк, канд. екон. наук, доц.,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

ВПЛИВ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ НА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ

У даний час найбільш суттєві загрози стосовно сталої інвестиційної активності в Україні знаходяться у площині грошово-кредитних відносин та діяльності банківської сфери. Всі економічні кризи розпочиналися з деформацій саме цієї ланки економіки.

Аналіз статистичних даних за останні сім років дозволяє зробити висновки про пряму кореляцію обсягів інвестицій з показниками грошової маси (М3) (коефіцієнт кореляції за період 2000-2006 рр. дорівнював 0,993) та зворотну з нормативом обов’язкового резервування коштів банків у НБУ (коефіцієнт кореляції – 0,955).

З 2007 року, на відміну від минулих років, спостерігається взаємозв’язок між динамікою монетарних агрегатів та інфляцією. Недопущення номінального укріплення валютного курсу гривні призвело до того, що реальне укріплення валюти, зумовлене фундаментальними причинами, відбувалося через більш високу інфляцію.

Купівельна спроможність доходів населення знизилася за чотири місяці 2008 р. на 17,6 млрд. грн. Втрати купівельної спроможності всіх депозитів за той же період становили 35,7 млрд. грн.

Антиінфляційна політика НБУ спрямована на виконання двоєдиної задачі – загальмувати зростання цін, не зашкодивши при цьому економічному зростанню, без погіршення фінансової стабільності банківського сектора. З цією метою НБУ використовує підвищення ставок за активними операціями НБУ та облікової ставки, посилює вимоги до рівня капіталізації банків України та проведення мобілізаційних операцій.

Зараз висока інфляція більш загрозна порівняно з незначним уповільненням економічного зростання. Тільки низький і стабільний рівень інфляції підтримує макроекономічну стабільність і дозволяє державі та бізнесу здійснювати запозичення на внутрішньому ринку замість кредитів в іноземній валюті на міжнародних ринках капіталу.

До цього часу не опановані механізми прогнозування грошово-кредитної політики. Здебільшого вона базується на принципах оперативного реагування і з точки зору перспективи лишається непрогнозованою. Так було перед кризою 1997-1998 рр., якої ніхто не очікував. І нині ефект прогнозування фактично зведений до нульової позначки.

Крім того, відсутня чіткість цілей монетарної політики і зобов’язань щодо її досягнення. Відповідно до Конституції і Закону України про НБУ головною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці. Але це положення можна трактувати неоднозначно, тому що в ньому чітко не

визначено, що саме є пріоритетом – цілі внутрішньої (цінової) чи зовнішньої (курсової) стабільності.

Фактично відсутні цільові значення на середньостроковий період, що не дозволяє повною мірою проводити адекватну монетарну політику, оскільки ефективний часовий горизонт її впливу складає рік-півтора.

Монетарна політика фактично спрямовувалася на підтримку стабільності обмінного курсу гривні до долара США (крім 2005 р., коли було проведено одномоментну корекцію курсу). Це значно ускладнює посилення ролі процентної політики в регулюванні грошово-кредитного ринку і розвитку фондового та валютного ринків, не стимулює розвиток ризик-менеджменту в комерційних банках, що суперечить заявленому переходу до режиму інфляційного таргетування.

Заходи щодо грошово-кредитної та валютної політик мають бути спрямовані на посилення контролю за динамікою грошової маси для досягнення її відповідності реальним змінам ВВП, що дасть змогу усунути необґрунтоване зростання грошової маси.

Батюк, Л.А. Вплив грошово-кредитної політики Національного банку України на інвестиційний процес в Україні [Текст] / Л.А. Батюк // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доповідей XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (30 - 31 жовтня 2008 р.): у 2-х т. – Суми: УАБС НБУ, 2008. – Т. 2.– С. 27-28.